לִשְׁתּוֹת, * [ב]אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה לוֹ פָּנַאי לְהַתִּירָם קֹדֶם הַשַּׁבָּת. [ג]אֲבָל הַבַּעַל יָכוֹל לְהַפֵּר (ג) נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ [ד]אֲפִלּוּ שֶׁאֵינָם לְצָרְךְ הַשַּׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁאִם לֹא יָפֵר לָהּ הַיּוֹם לֹא יוּכַל (ד) עוֹד לְהַפִּירָם: **ב** [ה]מִי שֶׁנִּשְׁבַּע לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה פְּלוֹנִית עַד זְמַן פְּלוֹנִי * וְלֹא נִזְדַּמֵּן לוֹ לַעֲשׂוֹתָהּ עַד יוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל אוֹתוֹ זְמַן, וְאוֹתוֹ יוֹם (ה) בָּא בְּשַׁבָּת (ו) וְיֵשׁ לוֹ פְּתָחִים לְהַתִּיר נִדְרוֹ, נִשְׁאָלִין (ז) אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת: **ג** [ו]נֶהֱגוּ לְהַתִּיר (ג) חַרְמֵי הַקָּהָל בְּשַׁבָּת אַף עַל פִּי (ח) שֶׁאֵינָם לְצָרְךְ הַשַּׁבָּת. (וְעַיֵּן לְעֵיל סוֹף סִימָן ש״ו (סי״ג):

שמב בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מֻתָּר לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים שֶׁאָסְרוּ חַז״ל מִשּׁוּם גְּזֵרָה. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א (א) [א]כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם אֲסוּרִים מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים לֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶם (ב) * בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רס״א (ס״ק)

ב שם בְּעַיָּא וְנִפְשְׁטָה. **ג** מִשְׁנָה שָׁם. **ד** שָׁם בְּעַיָּא וְנִפְשְׁטָה. **ה** תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ״א (ח״ז סי׳ יז). **ו** הָרַשְׁבָּ״א בְּתְשׁוּבָה (ח״ד סי׳ רצו).

א צְרוּבִין (ל״ג) [ל״ב] (ע״ב) אוֹקְמִינַן מַתְנִיתִין כְּרַבִּי דְּסָבִירָא לַהּ הָכִי.

בְּאֵר הַגּוֹלָה

בְּבָאוּרֵי סְמַ״ג (לארון סה בסופו) כָּתַב אֲפִלּוּ מַלְבּוּשׁ הַצָּרִיךְ הַיּוֹם שְׁרִי: **ג** (ג) חַרְמֵי. כָּתַב בְּ(שְׁעָרֵי) כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י), נִדּוּי בַּחֲלוֹם, עָשִׂינוּ מַעֲשֶׂה וְהִתַּרְנוּ בְּשַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

פָּרוּשׁ (ג) הַיּוֹם, וְלָאו דַּוְקָא אִם נָדַר לְגָמְרֵי מֵאֲכִילָה וּשְׁתִיָּה דְּהוּא הַדִּין אִם נָדַר (ד) מֵאֲכִילַת בָּשָׂר וּשְׁתִיַּת יַיִן גַּם כֵּן מַתִּירִין, דְּדָבָר זֶה הוּא מְצוּיָה בְּשַׁבָּת. וְהוּא הַדִּין אִם נָדַר שֶׁלֹּא לִלְבֹּשׁ מַלְבּוּשׁ הַצָּרִיךְ הַיּוֹם גַּם כֵּן שָׁרֵי, (ה) וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה (רכח ס״ג) דְּמַשְׁמַע דְּהוּא הַדִּין אִם נָדַר שֶׁלֹּא לִישַׁן בְּשַׁבָּת גַּם כֵּן הָכִי דְּמַתִּירִין לוֹ, דְּזֶהוּ גַּם כֵּן מִתַּעֲנוּגֵי שַׁבָּת הוּא אִם רָגִיל בְּכָךְ: **(ג) נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ.** וְהוּא הַדִּין אָב לְבִתּוֹ נַעֲרָה. אֵיתָא בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רל״ד סָעִיף כ״ד דְּכְשֶׁמַּפֵּר בְּשַׁבָּת לֹא יֹאמַר לָהּ מוּפָר לִיכִי כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר בְּחֹל, אֶלָּא מֵפֵר וּמְבַטֵּל הַנֶּדֶר בְּלִבּוֹ וְאוֹמֵר לָהּ טֵלִי וְאִכְלִי טֵלִי וּשְׁתִי. וּפָשׁוּט (ו) דְּאִם הַבַּעַל אֵינוֹ יוֹדֵעַ עֲדַיִן מִנִּדְרֵי אִשְׁתּוֹ וְהוּא שֶׁלֹּא לְצָרְךְ שַׁבָּת, יוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא לְהוֹדִיעַ לוֹ בְּשַׁבָּת עַד אַחַר הַשַּׁבָּת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְהָפֵר בְּשַׁבָּת בְּיוֹם הַשִּׁמְעָה. (ז) וְהוּא הַדִּין אִם נָדְרָה לִזְמַן וְהִזְמַן כֻּלָּה בְּשַׁבָּת, אֵין רַשַּׁאי לְהָפֵר הֵיכָא שֶׁהַדָּבָר אֵינוֹ לְצָרְךְ שַׁבָּת, כֵּיוָן דְּלִמְחָר שָׁרְיָא לְמֶה יַעֲשֶׂה דָּבָר שֶׁלֹּא לְצָרְךְ הַיּוֹם, וְדָמְיָא לְשְׁאֵלַת נְדָרִים שֶׁאָסוּר לְהַתִּיר הֵיכָא שֶׁהַדָּבָר אֵינוֹ לְצָרְךְ שַׁבָּת: **(ד) עוֹד לְהַפִּירָם.** שֶׁאֵין יָכוֹל לְהָפֵר אֶלָּא בְּיוֹם שָׁמְעוֹ דַּוְקָא וּכְדִכְתִיב ׳בְּיוֹם שָׁמְעוֹ׳ (במדבר ל ח), וַאֲפִלּוּ שָׁמַע בְּשַׁבָּת סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה קֹדֶם יְצִיאַת הַשַּׁבָּת מֻתָּר לְהָפֵר, דִּזְמַן הֲפָרָתָהּ לֹא הָוֵי מֵעַת לְעֵת אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד, דְּהַיְנוּ אִם שָׁמַע בַּלַּיְלָה יֵשׁ לוֹ זְמַן לְהָפֵר לָהּ כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם בְּשַׁבָּת, וְאִם שָׁמַע בַּיּוֹם אֲפִלּוּ סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה אֵין לוֹ הֶתֵּר לְהָפֵר לָהּ אֶלָּא קֹדֶם הַלַּיְלָה:

ב (ה) **בָּא בְּשַׁבָּת.** וְאוֹתָהּ הַמְּלָאכָה הוּא דָּבָר שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת: (ו) **וְיֵשׁ לוֹ פְּתָחִים.** וְהוּא הַדִּין דְּאֲפִלּוּ אִם אֵין לוֹ פֶּתַח אֶלָּא חֲרָטָה מֵעִקָּרוֹ לְחוּד, גַּם כֵּן מַתִּירִין לוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עַל נִדְרוֹ וְפָרֵי מְגָדִים (משנ״ת). אַף בְּאֻמָּת הַלָּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מֻחָרָטָה גּוּפָא פֶּתַח, דְּשׁוֹאֲלִין לוֹ אִלּוּ הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁיִּתְחָרֵט לְבַסּוֹף עַל נִדְרוֹ אוֹ שִׁבּוֹעָתוֹ, הַאִם הָיָה מְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ לְכַתְּחִלָּה דָּבָר הַזֶּה בְּנֶדֶר וּשְׁבוּעָה, וּכְשֶׁמַּשִּׁיב לָאו מַתִּירִין לוֹ וְכַמְבֹאָר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן רכ״ח סָעִיף ז׳ בְּהַגָּ״ה: (ז) **אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת.** שֶׁאִם לֹא יַתִּירוּ לוֹ הַיּוֹם אֶת שִׁבּוֹעָתוֹ יַעֲבֹר עַל ׳לֹא יַחֵל דְּבָרוֹ׳ (במדבר ל ג): **ג** (ח) **שֶׁאֵינָם לְצָרְךְ הַשַּׁבָּת.** לְפִי שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהִיוֹת כְּנוּפְיָא אֶלָּא בְּשַׁבָּת, וְאִם לֹא יַתִּירוּהוּ לוֹ, לֹא יִתְאַסְּפוּ בְּיוֹם אַחֵר וְנִמְצָא שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ הֶתֵּר לְעוֹלָם, וְהָוֵי כְּנִדְרֵי אִשְׁתּוֹ דְּשָׁרֵי [בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש)], וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ש״ו בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן נ״א:

א (א) **כָּל הַדְּבָרִים וְכוּ׳.** לִישְׁנָא דְּכָל, לָאו דַּוְקָא, דְּיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאָסוּר מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים וְגָזְרוּ עֲלֵיהֶן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַף לְצָרְךְ מִצְוָה, כְּגוֹן הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן ת״ט סָעִיף ג׳ בְּשֶׁלְחָן עָרוּךְ, וְכֵן לְהַעֲבִיר פָּחוֹת פָּחוֹת מֵאַרְבַּע אַמּוֹת וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ז) בְּשֵׁם הָרַב הַמַּגִּיד (עירובין פ״ו ה״י). (ו) וְהַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהֵם קְרוֹבִים לָבוֹא לִידֵי מְלָאכָה גְּמוּרָה דְּאוֹרַיְתָא בָּהֶם טְפֵי [וְכֵן הָרַבֵּה פּוֹסְקִים סוֹבְרִים דְּאֵין מְעָרְבִין עֲרוּבֵי תְּחוּמִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אַף שֶׁהוּא לְצָרְךְ מִצְוָה, (ז) וְכֵן מְלָאכָה שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לְגוּפָהּ חָמוּר מִשְּׁאָר אִסּוּר דְּרַבָּנָן וְאָסוּר בְּכָל גְּוָנֵי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אַף אִם נֵימָא דְּעָצָם אִסּוּרוֹ הוּא דְּרַבָּנָן, וְכָל שֶׁכֵּן דְּלִהְרַמְבַּ״ם (פ״א ה״י) הוּא דְּאוֹרַיְתָא]. וְדַע דְּכָל סָעִיף זֶה לֹא מַיִירֵי כְּשֶׁקִּבֵּל עָלָיו שַׁבָּת, אֲבָל אִם קִבֵּל עָלָיו שַׁבָּת [כְּגוֹן עַל יְדֵי ׳מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׳ אוֹ לְכָה דּוֹדִי בְּזְמַנּוֹ], מְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן רס״א (ס״ד ובמשנ״ב ס״ק כח) שֶׁאֲפִלּוּ הוּא מִבְּעוֹד יוֹם וַאֲפִלּוּ אִם רַק הַצִּבּוּר קִבְּלוּ עָלָיו שֶׁאָז חָל עָלָיו שַׁבָּת בְּעַל כָּרְחוֹ, אָסוּר לוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל שִׁבּוּת בְּעַצְמוֹ אֲפִלּוּ לְדָבָר מִצְוָה אִם לֹא עַל יְדֵי עוֹבֵד גְּלוּלִים: **(ב) בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) דְּאִם לִגְמָרֵי, אֵין חָל הַנֶּדֶר כְּלָל, דְּנֶדֶר שְׁוֶא הוּא: **(ד)** **וּמִסְתַּבְּרָא דְּהוּא הַדִּין שְׁאָר דְּבָרִים שֶׁדֶּרֶךְ לַעֲנֹג בָּהֶם הַשַּׁבָּת,** וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״א) בְּשֵׁם רַשַּׁ״ל (בבאוריו לסמ״ג לארון סה בסופו) **שֶׁמּוּכָּח כִּדְבָרֵינוּ,** וְעַיֵּן בְּקֶרֶן מְגָדִים (א״א סק״א) **דְּמִסְתָּפֵק אִם נָדַר מֵאֲכִילַת אֵיזֶה מִין פֵּרוֹת אוֹ מַשְׁקֶה:** **(ה)** דְּשָׁם מַשְׁמַע דְּתָלוּי בְּמָה שֶׁהוּא עֹנֶג שַׁבָּת, וּבְסִימָן ר״צ (ס״א) מְבֹאָר דְּלְמַאן דְּרָגִיל בָּזֶה הוּא בִּכְלַל עֹנֶג, וְעַיֵּן בְּפָרֵי מְגָדִים (שם):

(ו) אַחֲרוֹנִים: **(ז)** תּוֹסָפֶת שַׁבָּת (סק״ב):

א (ט) הַמַּגִּיד מִשְׁנָה (עירובין פ״ו ה״י) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (עבודת הקודש בית נתיבות שער ה סי׳ יט): **(ט) פְּרִי מְגָדִים בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם,** וְסַיֵּם שָׁם דְּעַל כֵּן אָסוּר לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּבֵין

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

וְסוֹף סִימָן ש"ז (סכ"ט)), ב[ב]וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה שָׁם דָּבָר מִצְוָה אוֹ דִּחַק. כֵּיצַד, * מֻתָּר לוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לַעֲלוֹת בְּאִילָן אוֹ לָשׁוּט עַל פְּנֵי הַמַּיִם לְהָבִיא לוּלָב אוֹ שׁוֹפָר, (ג) ג[ג]וְכֵן מוֹרִיד מֵהָאִילָן (ד) אוֹ מוֹצִיא מֵהַכַּרְמְלִית עֲרוּב שֶׁעָשָׂה. (ה) * ד[ד]וְכֵן אִם הָיָה טָרוּד (ו) ונָחְפָּז לְדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת, * מֻתָּר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וּמִטַּעַם זֶה מֻתָּר לוֹמַר בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְאֵינוֹ יְהוּדִי לְהַדְלִיק לוֹ (ז) נֵר בְּשַׁבָּת:

ב טור מַהָא דְּעָרוּבִין (פב:) דְּאֵין מְעָרְבִין תְּחוּמִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, וְכֵן כָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק כ"ד (ה"י) מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת הַמְקֹרָשִׁים. ג עֲרוּבִין שָׁם (לב:). ד הָרַמְב"ם שָׁם.

בַּאֵר הַיטֵב

א (ו) **ונָחְפָּז.** וְאִם לֹא יֵעָשֶׂה כֵּן יִהְיֶה לוֹ צַעַר, כְּהַאי גַּוְנָא הִתִּירוּ לוֹ שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְכָתַב רַשַׁ"ל בְּתִשְׁבֹּרֶת סִימָן מ"ו בְּשֵׁם גָּדוֹל אֶחָד שֶׁהוֹרָה לוֹמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְהַדְלִיק נֵר שֶׁל יְאַר צַיְט, דְּהַמְּנָהָג שֶׁנּוֹהֲרִים בְּאוֹתוֹ נֵר הֲוֵי לֵיהּ כְּצַעַר גָּדוֹל, וְעַיֵּן סִימָן רס"א סָעִיף קָטָן ג' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם. וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם וְצָרִיךְ עִיּוּן אִם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת נָמֵי לֹא גָּזְרוּ מִשּׁוּם שְׁבוּת, דְּשָׁאנֵי אִפּוּקֵי יוֹמָא מֵעֵיּוּלֵי יוֹמָא דְּמִסְפְּקָא לֵיהּ פְּקֻעָה קְדֵשָׁה, עַיֵּן שָׁם:

בְּאוּר הֲלָכָה

מֵאִיר הוֹכִיחַ דְּאֵין חִלּוּק בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁהֵבִיא הַמַּגֵּן אַבְרָהָם מִסִּימָן שפ"ו (ס"ט) דְּמַחְמִרִינַן בְּאִפּוּקֵי יוֹמָא, כָּתַב דְּאֵין רְאָיָה, דְּהָתָם דָּוְקָא בְּקוֹנָם וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁאִפּוּרוֹ דְּאוֹרַיְתָא, הָתָם אָמְרִינַן דְּבְהָכְנָסַת הַיּוֹם מִסְפְּקָא לֹא חָלָה קְדֵשָׁה אֲבָל בְּאִפּוּקֵי יוֹמָא מִסְפְּקָא לֹא פְּקֻעָה, אֲבָל בְּאִסּוּר דְּרַבָּנָן מִקְלִינַן לְעוֹלָם, וּמַהָא דְּסִימָן תקס"ב (ס"א) לְעִנְיַן תַּעֲנִית אֵין רְאָיָה, דְּהָתָם הָאִסּוּר רַק מִשּׁוּם מְנַהֵג דְּהַחְמִירוּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מִשּׁוּם דְּאֵין בְּקִיאִין בּוֹ אֲבָל לֹא מֵעֲצָם הַדִּין, [וּבַהַגָּהָ"א (שם) וְכֵן בְּסֵפֶר קָרְבַּן נְתַנְאֵל (פ"ב סי' כג אות ד) דְּעִתָּם דְּמִדִּינָא הָכִי הוּא, מִשּׁוּם דְּהָא קָיְמָא לָן (לה.) דְּלִחְמֹרָא הֲלָכָה כְּרַבִּי יוֹסֵי, וְאִם כֵּן לְדִידֵיהּ לֹא הָוֵי אֲפִלּוּ סָפֵק לַיְלָה קֹדֶם וּתְרֵי קוּלֵי לֹא מְקַלְּקֵלִינַן לוֹמַר דְּסִפֵּיקָא יְהוּדָה, דְּגַם זֶה הוּא סָפֵק]. עַד כָּאן עִקַּר דִּבְרֵי הַבַּיִת מֵאִיר. **וּבְאֶמֶת גַּם בְּרַמְבַּ"ם מִשְׁמַע כֵּן דְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת נִמְי מֻתָּר,** דְּזֶה לְשׁוֹנוֹ (פכ"ד ה"י) כָּל הַדְּבָרִים שֶׁאֲסוּרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא גָּזְרוּ עֲלֵיהֶן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֶלָּא בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם אֲסוּרִין, אֲבָל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מֻתָּרִין וְהוּא שֶׁיִּהְיֶה שָׁם דָּבָר מִצְוָה וְכוּ', וּמִדְּדַיֵּק בִּלְשׁוֹנוֹ בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם, הֲרֵי מִפְרָשׁ דְּרַק בְּעֶצְמוֹ שֶׁל יוֹם דְּאָסְרוּ גָּזְרוּ עַל הַשְּׁבוּתִין. וְכֵן הֵבִיא בְּסֵפֶר בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א עַל עֲרוּבִין כְּתָב יָד (לד: ד"ה באילן). **[וְעַד דִּלְדַעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לְעִיל בְּסִימָן רס"א** (ס"כ), **כָּל זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, הֵיינוּ אֲפִלּוּ אִם נָקַל גַּם בֵּבִין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה, הוּא רַק לְעִרְבָ"ג מִינּוּט קֹדֶם צֵאת הַכּוֹכָבִים]. אַךְ כָּל זֶה בִּידוּעַ לָנוּ שֶׁכְּבָר הִגִּיעַ זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲבָל בְּסָפֵק אִם הִגִּיעַ זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּוַדַּאי אָסוּר** [דְּסָפֵק חֲמוּרָן יְדִיעָה לָאו סָפֵק הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים בְּסִימָן רס"א (א"א סק"א)]. **וְהִנֵּה לְפִי הַמְבֹאָר בַּגְּמָרָא וְהָעֶתְקָנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רס"א בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי מַתְחִיל אַחַר הַשְּׁקִיעָה וּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יְהוּדָה מַתְחִיל אַחַר זְמַן מִרְעָט מְאֹד וְסָמוּךְ לְצֵאת הַכּוֹכָבִים מַמָּשׁ,** וְעַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן רס"א בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ושיעור) שֶׁנִּסְתַּפְקְנוּ דְּנִהְיֶה בִּשְׁבוּתִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, מֵאַן דְּאָמַר שֶׁאֵנוּ נָקֵל תְּרֵי קוּלוֹת בְּהַדֵּי הֲדָדֵי, שֶׁנִּתְפַּס כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּאַחַר שְׁקִיעָה הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְאַחַר כָּךְ נִתְפַּס כְּרַבִּי דִּלְא גָּזְרוּ אֲ עַל שְׁבוּת, דִּילְמָא לֹא מִקְלִינַן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת אֶלָּא בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי, אֲבָל הַלָּא מִקֹּדֶם סְבִירָא לֵיהּ לְרַבִּי יוֹסֵי דִּיוֹם וַדַּאי הוּא, וְהַלָּא מוּכָח שָׁם בְּגְמָרָא (ל"ד) [ל"ה] (ע"א) דְּצָרִיךְ לְמֵימַל לְחִמְרָא, וַאֲפִלּוּ לְעִנְיַן תְּרוּמָה דְּרַבָּנָן כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שָׁם (ע"ב ד"ה הקשה), וּכְעֵין מַה שֶּׁכָּתַב הַגְּרַ"א (שם) וְהַקַּרְבָּן נְתַנְאֵל (שם) לְעִנְיַן תַּעֲנִית, וְאוּלֵי דִּשְׁבוּתִין קִילָא מִזֶּה, וְצָרִיךְ עִיּוּן. **וְעַל כֵּן נִרְאֶה דִּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יֵשׁ לְהַחְמִיר עַד סָמוּךְ לְצֵאת הַכּוֹכָבִים שֶׁאָז הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי, זְמַן מוּעָט מְאֹד מְאֹד,** וְכֵן בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר גּוֹפֵא מְסַיֵּם דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהַחְמִיר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים מִשּׁוּם דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. [וּמַה שֶּׁלֹּא הִזְכִּיר הַבַּיִת הַשְּׁמָשׁוֹת דְּרַבִּי יוֹסֵי, מִשּׁוּם דְּהוּא זְמַן מוּעָט מְאֹד כְּמֵאן דְּלֵיתֵיהּ] לְעֵיל בְּרִסְ"א בְּבֵאוּר הֲלָכָה עַל כֵּן לֹא חָשׁ לְהַזְכִּירוֹ:

* **מֻתָּר לוֹ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת.** עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (משׁ"ז סק"א) שֶׁנִּתְקַשֶּׁה מֵאי טַעְמָא מֻתָּר כָּל זְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת, לְמָה לֹא יִהְיֶה אִסּוּר בּוֹ מִצַּד מִשּׁוּם תּוֹסֶפֶת שְׁצָרִיךְ לְהוֹסִיף מֵחֹל עַל הַקֹּדֶשׁ לְמַאן דְּאָמַר דְּהוּא מִדְּאוֹרַיְתָא, עַיֵּן שָׁם. **וְאוּלַי דִּבְאֶמֶת לֹא כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הִתִּירוּ, אֶלָּא מִצַּד הַסָּמוּךְ לַלַּיְלָה אִסּוּר מִשּׁוּם תּוֹסֶפֶת:**

* **וְכֵן אִם הָיָה טָרוּד וְנָחְפָּז וְכוּ'.** זֶה הַלָּשׁוֹן הוּא מִפְּתָקִ מֵהָרַמְבַּ"ם (פכ"ד ה"י) וְשָׁם אֵיתָא, טָרוּד וְנָחְפָּז וְנִצְרָךְ לְדָבָר שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת, וְעַיֵּן בְּאַחֲרוֹנִים וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ה) אֶת בֵּאוּר דִּבְרֵיהֶן, וּבֶאֱמֶת אַחַר כָּל זֶה אֵין הַלָּשׁוֹן מְדֻקְדָּק יָפָה. וְהַנָּכוֹן שֶׁפֵּרוּשׁוֹ הוּא כְּמוֹ שֶׁרָמַז עַל זֶה הַגְּרַ"א בְּסִימָן רס"א סָעִיף ב') [א'] שֶׁהָרַמְבַּ"ם כְּוָן בָּזֶה לְמַה שֶּׁמְּבֹאָר בְּסִימָן תט"ו סָעִיף א' [שָׁם הוּא גַּם כֵּן מִפְּתָקִ מִלְּשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם פֶּרֶק ר' (ה"י) מֵהִלְכוֹת עֲרוּבִין] שֶׁאֵין מְעָרְבִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה אוֹ אִם הָצְרַךְ לְבָרֹחַ מִפְּנֵי עוֹבֵד גִּלּוּלִים וְכוּ', וְהַמִּשְׁנָה (עירובין לב:) נָקַט דִּינָא דְּרַבִּי דִּלְא גָּזְרוּ עַל שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת אֶלָּא לְעִנְיַן עֲרוּב שֶׁמָּא מִינְּהּ דְּדִוְקָא בְּאָפָן זֶה מְקַלִּינַן גּוֹפֵא: (ס) כֵּן מִצְדַּד הַפְּרִי מְגַדִּים (משׁ"ז סק"א) **מִשּׁוּם דְּהוּא טָרוּד וּמִטַּעַר מִזֶּה. וּבֶאֱמֶת נִרְאֶה שֶׁיֵּשׁ לְהַתִּיר אַף אִם אֵינוֹ טָרוּד מִזֶּה, כֵּיוָן שֶׁהוּא מִתְעַנֵּג בָּזֶה בְּשַׁבָּת הָוֵי מָצְוָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה** (ד"ה מותר בין):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְזִמְּנָהּ מִבֹּאר לְעֵיל בְּסִימָן רס"א (ס"ב) עַיֵּן שָׁם. [א]וְעַיֵּן בְּמַגֵּן אַבְרָהָם שֶׁנִּסְתַּפֵּק בְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל מוֹצָאֵי שַׁבָּת, דְּאָפְשָׁר דְּהַשַּׁלְחָן עָרוּךְ מַיְירֵי רַק בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְשָׁאנֵי אִפּוּקֵי יוֹמָא מֵעֵיּוּלֵי יוֹמָא דְּמִסְפֵּקָא לֹא פְּקֻעָה קְדֵשָׁה, וּבְחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ח ס"ח) כָּתַב לְהַחְמִיר, וְעַיֵּן בַּאוּר הֲלָכָה (ד"ה בין השמשות) שֶׁהֶבְאנוּ דְּהַבַּיִת מֵאִיר הִכְרִיעַ דְּמִדִּינָא אֵין חִלּוּק, וְאַף בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מֵאֵיר שְׁבוּת לְצָרְךְ מִצְוָה [וְכֵן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) כָּתַב כֵּן בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א כְּתַב יָד דְּעֲרוּבִין (לד: ד"ה באילן), דְּשָׁוֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל מוֹצָאֵי שַׁבָּת עִם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּעֶרֶב שַׁבָּת]. וּמִכָּל מָקוֹם לְמַעֲשֶׂה כָּתַב דִּיֵּשׁ לְהַחְמִיר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מִשּׁוּם דְּאֵין אָנוּ בְּקִיאִין בִּזְמַן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מָתַי מִתְחִיל הַזְּמַן שֶׁאֵינֶנּוּ יוֹדְעִי יוֹם, וְעַיֵּן בַּאוּר הֲלָכָה (שם): (ג) **וְכֵן מוֹרִיד מֵהָאִילָן וְכוּ'.** וַחֲשִׁיב צָרְךְ מִצְוָה אַף שֶׁאֵין צָרִיךְ לָזֶה עַתָּה כָּל כָּךְ בְּשַׁבָּת, מִשּׁוּם דְּמִתְּחִלָּה אֵין מְעָרְבִין עֲרוּבֵי תְּחוּמִין אֶלָּא לְדָבָר מִצְוָה, וְאִם יִהְיֶה אָסוּר לְהוֹרִידוֹ וְלַהֲבִיאוֹ אָצְלוֹ לֹא יְחוֹל עֲרוּבוֹ וְהִלְכָךְ צָרְךְ מִצְוָה הִיא: (ד) **אוֹ מוֹצִיא מֵהַכַּרְמְלִית וְכוּ'.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר וְהוּא הַתְּפוּגִין לְקָנוֹת שְׁבִיתָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אוֹ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד הַסָּמוּךְ אֵצֶל הַכַּרְמְלִית, וְאִם לֹא יְהֶיהָ רַשַּׁאי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁהוּא זְמַן חִלּוּת עֲרוּב לְהוֹצִיא מֵהַכַּרְמְלִית לְהָבִיאוֹ אָצְלוֹ לֹא יְחוֹל עֲרוּבוֹ, וְלָכֵן שָׁרֵי: (ה) **וְכֵן אִם הָיָה טָרוּד וְכוּ'.** בָּא לְפָרֵשׁ בָּזֶה הָאי אוֹ דְּחַק שֶׁכָּתַב לְעֵיל, (ג) דְּהַיְינוּ אִם הָיָה טָרוּד וְנָחְפָּז לָזֶה, (ד) דְּאָז מִן הַסְּתָם נִצְרָךְ לוֹ צָרְךְ הַרְבֵּה וּשְׁעַת הַדְּחַק הוּא וְלָכֵן הִתִּירוּ לוֹ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א סִימָן רס"א (ס"א) שֶׁמְּשְׁמַע מִנֵּיהּ שֶׁהוּא טָרוּד וְנָחְפָּז לְבָרֵחַ מִפְּנֵי כּוֹתִי, בָּזֶה שָׁוֶה הָעִנְיָן לִדְבַר מִצְוָה וְהִתִּירוּ שְׁבוּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, דְּהַיְינוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁהָעֲרוֹב מֻנָּח עַל הָאִילָן אוֹ בְּכַרְמְלִית: (ו) **ונָחְפָּז.** עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן רס"א בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ט"ז בְּשֵׁם רַשַׁ"ל (בשו"ת סי' מו): (ז) **נֵר בְּשַׁבָּת.** הַאי בְּשַׁבָּת (ו) רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁיִּדְלִיק תֵּכֶף בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לְצָרְךְ שַׁבָּת, אֲבָל אִם מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּדְלִיק אַחַר כָּךְ בְּשַׁבָּת גּוֹפָא, זֶה אָסוּר (ו) אֲפִלּוּ אִם בִּקֵּשׁ מִבְּעוֹד יוֹם וְכִמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן ש"ז סָעִיף ב'. וְלָאו דְּוַקָא לְצָרְךְ סְעוּדָה מַתִּיר הַמְחַבֵּר, דְּהוּא הַדִּין אִם מְבַקֵּשׁ שֶׁיִּדְלִיק בַּחֲדַר שֶׁיֵּשׁ שָׁם גַּם כֵּן (ח) יֵשׁ לְהָקֵל:

[א] וּבשו"ע הרב (ס"א) הקיל גם בבין השמשות של מוצאי שבת. [ב] ובשו"ע הרב (סי' רסא קונטרס אחרון סק"א) כתב שאפשר שכל שהוא צורך גמור לשבת ולא סגי בלאו הכי כי אם בדוחק קצת שרי, אף על פי שאינו צורך גדול, אבל פירות שאפשר זולתם בלא דוחק, וכן תבשילים יתירים אסור לדחות שבות עבורם. [ג] ובשו"ע הרב (ס"א) אכן כתב להתיר גם במקום צורך גדול, וכתב: או שהוא טרוד ונחפז ונצרך לדבר זה אפילו הוא צורך דבר הרשות אלא שהוא צורך גדול או הפסד מרובה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah